

РОБЪРТ ШЕКЛИ

СИВА ВЪЛНЕНА БРОНЯ

Превод от английски: Рени Димитрова, Росен Димитров, 1996

chitanka.info

Начинът, който Томас Хенли избра да се запознае с момичето, станало по-късно негова съпруга, си заслужава да бъде описан. Особено значение има той за антрополози, социолози и изследователи на странни явления, тъй като по своята същност е пример за един от най-неразбираемите обичаи на сватосване в края на ХХ век. И тъй като този обичай продължава да упражнява влияние върху модерната американска промишленост, историята на Хенли е много важна.

Томас Хенли беше висок, строен младеж с консервативен вкус, умерено порочен и прекалено скромнен. Когато разговаряше с хората, той го правеше по съответния начин, включително до употребата на жаргона, подходящ както за възрастта, така и за положението му. Той притежаваше няколко сиви вълнени костюма и доста тънки вратовръзки на райета. Можете да помислите, че ще го различите в тълпата по очилата с рогови рамки, но ще сгрешите. Това не е Хенли. Хенли е онзи, другият.

Но кой ли би повярвал, че под кротката му, безлична и спокойна външност бие едно необуздано романтично сърце? Всъщност всеки би си го помислил, защото маската може да излъже само маскирания.

Тъкмо младите мъже като Хенли с техните сиви вълнени брони и очила с рогови рамки са днешните рицари. Милиони от тях пълнят улиците на нашите големи градове, стъпките им са твърди и бързи, очите съсредоточени, гласовете тихи, а облеклото ги прави почти невидими. Като актьори или омагьосани, те живеят своя меланхоличен живот, докато неугасимите пламъци на романтиката ги изгарят отвътре.

Хенли мечтаеше непрекъснато за свистенето и ударите на извиващи се саби, за огромни кораби, носещи се към слънцето с опънати платна, за тъмни и безкрайно тъжни момински очи, които го наблюдават изпод ефирен воал, и това беше напълно естествено. И още по-естествено бе, че той мечтаеше и за по-модерни форми на романтична връзка.

Но една романтична връзка е стока, която трудно се намира в големите градове. Този факт бе признат съвсем наскоро от нашите най-предприемчиви бизнесмени. И една вечер Хенли бе посетен от необикновен търговец.

Хенли се беше върнал в едностайния си апартамент след един доста натоварен петъчен ден в службата. Той разхлаби вратовръзката

си и си представи с известна меланхолия дългия уикенд, който му предстоеше. Не му се искаше да наблюдава бокса по телевизията, бе гледал всички филми, които прожектираха из кварталните кина. Най-лошото бе, че момичетата, които познаваше, бяха скучни, а шансовете да се запознае с други на практика бяха нулеви.

Той седна в креслото си. Над Манхатън се разстилаше тъмносиния здрач и Хенли се зачуди откъде би могъл да намери интересно момиче и какво би му казал, ако го открие. И...

Звънецът на входната му врата издрънча.

Обикновено така, без да се обаждат предварително, му звъняха само представители на фонда на пожарникарите или на други организации, които събираха някакви помощи. Но тази вечер би се зарадвал дори и на моментното удоволствие да откаже на някой от тях. Той отвори вратата и видя един нисък, подвижен и ярко облечен господин, който му се усмихваше.

— Добър вечер, господин Хенли — каза бързо дребосъкът. — Аз съм Джо Морис, представител на Нюйоркската служба за романтични преживявания, чиято главна квартира се намира в Импайър Стейт Билдинг и която има клонове във всички градове на Уестчестър и Ню Джързи. Ние обслужваме самотни хора, господин Хенли, а това означава и вас. Не отричайте! Защо иначе бихте си седели у дома в петък вечер? Вие сте самотен, а наша работа и удоволствие е да ви служим. Един блестящ, чувствителен, красив и млад човек като вас се нуждае от момичета, красиви момичета, приятни, съчувстващи момичета...

— Чакайте — строго го прекъсна Хенли. — Ако обслужвате някое модерно бюро за придружителки...

Той млъкна, защото видя, че Джо Морис е разярен. Търговецът едва преглътна, обърна се и си тръгна.

— Чакайте — повика го Хенли. — Извинете!

— Трябва да знаете, господине, че аз съм семеен човек — каза обидено Джо Морис. — Имам съпруга и три деца в Бронкс. Ако и за миг сте си помислили, че е възможно да съм свързан с нещо непочтено...

— Наистина съжалявам. — Хенли покани Морис вътре и го настани в креслото.

Господин Морис веднага възвърна приповдигнатото си и весело настроение.

— Не, господин Хенли — каза той. — Младите дами, за които ви, говоря не са... хммм... професионалистки. Те са мили, нормални, склонни към романтика млади момичета. Но те са самотни. В нашия град има много самотни момичета, господин Хенли.

Кой знае защо, Хенли си бе мислил, че това състояние се отнася само за мъжете.

— Наистина ли? — попита той.

— Наистина. И предназначението на Нюйоркската служба за романтични преживявания е да събира младите хора при подходящи обстоятелства.

— Хмммм — замисли се Хенли. — Да разбирам ли тогава, че вие работите в нещо като... Извинете за израза ми. Нещо като клуб за запознанства.

— О, не! Нищо подобно! Скъпи господин Хенли, били ли сте някога в клуб за запознанства?

Хенли поклати глава.

— Би трябвало да отидете — каза Морис. — Тогава наистина бихте оценили нашето обслужване. Клубове за запознанства! Представете си, ако обичате, една гола зала на първия етаж в някой от евтините райони на Бродуей. В единия край петима музиканти във вехти смокинги унило свирят познати модерни мелодии. Слабата им музика едва се чува в помещението и се заглушава от шума на профучаващите отвън коли. От двете страни на залата са поставени в редица столове и мъжете седят от едната страна, а жените от другата. Те самите са силно притеснени от това, че се намират там. Те гледат равнодушно, пушат цигара след цигара и размазват фасовете по пода. От време на време някой нещастник събира кураж да покани някоя на танц и сковано повежда партньорката си под похотливите и цинични погледи на останалите. Церемониалмайсторът, някой надут идиот с изкуствена усмивка, се върти наоколо и се опитва да оживи по някакъв начин вечерта. Но напразно.

Морис млъкна, за да си поеме дъх.

— Ето, това е анахронизмът, наречен клуб за запознанства. Ограничена, нервна, неприятна институция, която би отивала на викторианската епоха, но не и на нашата. В Нюйоркската служба за

романтични запознанства ние сме създали онова, което трябваше да бъде изградено преди години. Ние прилагаме научна прецизност и технологично ноу-хау при задълбоченото изучаване на най-важните фактори за една успешна среща между двата пола.

— И кои са тези фактори? — попита Хенли.

— Най-важните са случайността и чувството за съдбовна неизбежност — отговори Морис.

— Но това са взаимно изключващи се понятия.

— Разбира се. Едно романтично преживяване по своята същност трябва да бъде съставено от противоречиви елементи. Нашите графики го доказват.

— Значи вие продавате романтични преживявания? — попита със съмнение Хенли.

— Точно това! В най-чист вид! Не секс, който е достъпен за всеки. Не любов, за която няма гаранция, че ще продължи вечно, и поради това е непрактичен търговски артикул. Ние продаваме *романтични преживявания*, господин Хенли — липсващата съставка в модерното общество, подправката на живота, мечтата на всички времена!

— Това е много интересно — съгласи се Хенли. Но се съмняваше в уверенията на Морис Той можеше да е шарлатанин или фантазьор. Каквото и да бе обаче, Хенли се съмняваше, че някой би могъл да продава *романтични преживявания*. Още повече пък истински. Онези тъмни и мъчителни мечти, които изпълваха дните и нощите на Хенли.

Той се изправи.

— Благодаря ви, господин Морис. Ще си помисля върху казаното от вас. Сега обаче доста бързам, така че, ако обичате...

— Но, господине! Вие не бихте могли да отхвърлите едно *романтично преживяване*!

— Съжалявам, но...

— Опитайте нашата система няколко дни. Напълно безплатно. Ето, закачете това на ревера си. — Морис подаде на Хенли нещо, което приличаше на малък транзистор.

— Какво е това?

— Малко транзисторно радио с миниатюрна видеокамера.

— И за какво служи?

— Ще видите. Просто опитайте. Ние сме най-голямата фирма в страната, специализирана в доставката на романтични преживявания, господин Хенли. И смятаме да останем такава, като задоволяваме нуждите на милиони чувствителни млади американски мъже и жени. Не забравяйте! Романтичните преживявания, осигурявани от нашата фирма, са съдбовни, спонтанни, естетически пълноценни, физически приятни и морално законни.

След като каза и това, Джо Морис се ръкува с Хенли и си тръгна.

Хенли повъртя малкото транзисторно радио в ръката си. Нямахше нито бутони, нито някаква скала. Той го закачи на ревера на сакото си. Нищо не се случи.

Сви рамене, позатегна вратовръзката си и излезе да се поразходи.

Беше ясна, хладна нощ. И както повечето нощи в живота на Хенли, бе идеална за романтично преживяване. Наоколо му се простираше градът с безкрайните си възможности и многобройни обещания. Но я нямаше пълноценността на чувствата. По тези улици се бе разхождал хиляди нощи с твърди стъпки и внимателен поглед, готов на всичко. Но никога нищо не се случваше.

Той вървеше покрай блоковете и мислеше за жените зад високите тъмни прозорци, които гледаха надолу, виждаха самотния пешеходец по тъмните улици и му се чудеха, мислеха...

— Хубаво би било да си на покрива на някоя сграда — каза един глас — Да погледнеш оттам града.

Хенли спря и се извърна рязко. Беше напълно сам. Чак след миг се досети, че гласът идва от малкото транзисторно радио.

— Какво?

Радиото мълчеше.

„Да погледнеш града от високо“ — зачуди се Хенли. Радиото му предлагаше да погледне града от високо. „Да — помисли той. — Сигурно е красиво.“

— Защо пък не? — зададе си сам въпрос Хенли и сви към близката сграда.

— Не тази — прошепна радиото.

Хенли послушно я отмина и спря пред другата.

— Тази ли? — попита той.

Радиото не отговори. Но Хенли като че ли чу приглушено одобрително изпукване.

„Е — помисли той. — Нека се оставя в ръцете на службата за романтични преживявания.“ Те като че ли знаеха какво правят. Той се движеше почти спонтанно. Доколкото спонтанно можеше да бъде едно направлявано движение.

Когато влезе в сградата, Хенли се качи на асансьора и натисна бутона за последния етаж. След това изкачи късо стълбище и се намери на покрива. Тръгна към западната страна.

— В другата посока — прошепна радиото.

Хенли се обърна и тръгна в обратна посока. Застана там и се загледа в града, в правилните редици на уличните лампи, които проблясваха с бял ореол. Тук-там като цветни точки се виждаха червените и зелените светлини на светофарите и някоя цветна неонтова реклама. Градът се простираше под него с безкрайните си възможности, многобройни обещания и никакво удовлетворение.

Изведнъж усети, че на покрива има и друг човек, който също се наслаждава на светлините.

— Извинете — каза Хенли. — Не исках да ви попреча.

— Не ми пречите — каза човекът и Хенли разбра, че говори с жена.

„Ние сме непознати — помисли Хенли. — Един мъж и една жена, които са се срещнали случайно или по желание на съдбата върху тъмния покрив, откъдето се вижда градът.“ Чудеше се колко ли мечти е изследвала службата за романтични преживявания, колко ли видения е пресметнала, за да произведе нещо толкова идеално.

Когато погледна момичето, видя че то е младо и приятно. Въпреки външното й спокойствие той усети колко тази среща, място, време и настроение я бяха развълнували. Също както и него.

Хенли мислеше усилено, но не можеше да измисли какво да каже. Думите не идваха в ума му, а моментът си отиваше...

— Светлините — подсказа радиото.

— Светлините са прекрасни — каза Хенли. Чувстваше се глупаво.

— Да — прошепна момичето. — Като огромен килим от звезди или като върхове на копия в мрака.

— Като пазачи — отвърна Хенли. — Бдящи в нощта. — Не знаеше дали мисълта е негова, или повтаря като папагал думите, които едва чуваше откъм радиото.

— Аз често идвам тук — каза момичето.

— Аз пък никога досега не съм идвал.

— Но тази нощ...

— Тази нощ трябваше да дойда. Знаех, че ще те намеря.

Хенли имаше чувството, че службата за романтични преживявания би трябвало да наеме по-добър сценарист. Подобен диалог на дневна светлина би бил просто смехотворен. Но сега, на високия покрив, със светещите отдолу светлини и близките звезди над главите им, като че ли това бе най-естественият разговор на света.

— Аз не заговарям непознати — каза момичето, като пристъпи към него. — Но...

Светлорусата ѝ коса проблясваше под звездите. Устните ѝ се разтвориха леко. Тя го гледаше, лицето ѝ се беше преобработило от настроението, атмосферата и меката, примамлива светлина. Те стояха лице в лице и Хенли можеше да усети лекия ѝ парфюм и благоуханието на косата ѝ. Колената му омекнаха и той се притесни.

— Прегърни я — прошепна радиото.

Хенли автоматично протегна ръце. Момичето се отпусна в прегръдката му с лека въздишка. Те се целунаха — просто, естествено, неизбежно и с предвидимо нарастваща страст.

После Хенли забеляза малкия, красив като бижу транзистор върху ревера на момичето. Въпреки това трябваше да си признае, че срещата им беше не само случайна и съдбовна, но също и невероятно приятна.

Зората докосваше небостъргачите, когато Хенли се върна в апартамента си и падна изтощен в леглото. Той спа цял ден и се събуди привечер, гладен като вълк. Вечеря в едно квартално барче и размисли върху събитията от предната нощ.

Тя беше необуздана, идеална и прекрасна във всяко отношение. Срещата върху покрива и после топлият ѝ тъмен апартамент, а накрая неговото тръгване оттам призори след страстната ѝ целувка, която още изгаряше устните му. Но въпреки това Хенли беше притеснен.

Не можеше да потисне малко странното чувство от тази романтична среща върху покрива, подготвена и осъществена от транзисторните радиоприемници, които съчетаваха любовници в наистина случайни и съдбовни срещи. Беше наистина хитро, но все пак нещо в цялата работа не беше в ред.

Той си представяше милиони млади мъже в сиви вълнени костюми и раирани вратовръзки, които изпълват улиците на града в отговор на едва чутите команди от милиони малки радиоприемници. Представи си честните хора, които работеха усилено в канцелариите на фирмата за романтични преживявания, а после си купуваха вестник и се качваха на метрото, за да се приберат у дома при съпруга или съпругата и децата си.

Това бе неприятно. Но трябваше да признае, че все пак беше по-добре от липсата на романтични преживявания. Бяха настъпили модерни времена. Даже и романтиката трябваше да бъде организирана или да се откажат от нея съвсем.

Освен това, помисли си Хенли, наистина ли е толкова странно? В средновековието някоя баячка е давала любовно биле на рицаря, което го е тласкало към омагьосаната дама. Днес търговец даваше транзисторно радио, което вършеше същата работа, при това много по-бързо.

Твърде е възможно, мислеше си той, изобщо да не съществува такова нещо като случаен и съдбовен любовен роман. Може би винаги е имало нужда от посредник.

Хенли изгони тези мисли от главата си. Той плати вечерята си и излезе да се поразходи.

Този път твърдите му бързи стъпки го отведоха в бедната част на града. Тук покрай тротоарите бяха наредени кофи за боклук, а откъм замърсените прозорци звучеше меланхолична мелодия, изпълнявана на кларнет, чуваше се и шум от женска караница. Една котка на черти и с ахатови очи го погледна откъм алеята и се скри.

Хенли потръпна, спря и реши да се върне в онази част на града, където живееше.

— Защо не продължиш? — посъветва го радиото с много тих глас. Като че ли говореше направо в собствената му глава.

Хенли потръпна отново и продължи.

Улиците вече бяха пусти и тихи като гроб. Хенли мина бързо покрай гигантски складове без прозорци и затворени магазини. Струваше му се, че не си заслужава да рискува. Тук едва ли беше място за романтични преживявания. Може би трябваше да пренебрегне радиото и да се върне към блестящия и подреден свят, който познаваше.

После чу звук от бързи стъпки. Погледна към тясната алея и видя три борещи се фигури. Двете бяха на мъже, а третата, която се опитваше да избяга, на момиче.

Реакцията на Хенли бе мигновена. Той се напрегна и се приготви да затича, да намери полицаи, даже по-добре двама. Но радиото го спря.

— Можеш да се справиш с тях — каза то.

„Да-да, по дяволите“ — помисли Хенли. Вестниците бяха пълни с разкази за мъже, които са си мислели, че могат да се справят с крадци. Обикновено те после имаха достатъчно време да помислят добре върху риска, който бяха поели. В болницата.

Но радиото го подтикна отново. Съблазнен от чувството за съдбовности трогнат от отчаяните викове на момичето, Хенли свали очилата си, постави ги в калъфа, а него в джоба на самото си и се впусна в мрака на алеята.

Той се блъсна в една кофа за боклук, ритна я встрани и стигна до борещата се групичка. Крадците още не бяха го забелязали. Хенли дръпна единия за рамото, обърна го към себе си и го удари здраво с десния си юмрук. Мъжът залитна и се блъсна в близката стена. Приятелят му пусна момичето и се нахвърли върху Хенли, който го удари едновременно с двете си ръце и с десния си крак.

Мъжът падна, като мърмореше:

— Стига бе, човек.

Хенли се обърна към първия крадец, който тъкмо се хвърляше като дива котка отгоре му. Кой знае как, но мъжът не успя изобщо да го удари и Хенли го свали на земята с един добре премерен ляв удар.

Двамата мъже скочиха и избягаха. Докато тичаха, Хенли чу единият да се оплаква на другия:

— Не е ли дяволски трудно да си изкарваш хляба по този начин?

Без да обръща внимание на тази грешка в сценария, Хенли се обърна към момичето. То се облегна на него.

— Ти дойде — въздъхна тя.

— Трябваше — отвърна Хенли, повтаряйки едва чутите думи от радиото.

— Знам — прошепна тя.

Хенли видя, че беше млада и красива. Черната ѝ коса блестеше на светлината на лампите. Устните ѝ се разтвориха. Тя го гледаше,

лицето ѝ се беше преобразило от настроението, атмосферата и меката, примамлива светлина.

Този път на Хенли не му беше необходимо подсказване от малкото радио, за да я прегърне. Беше запознат с формата и съдържанието на романтичната авантюра и с начина, по който да продължи случайната, но съдбовна любов.

Те веднага тръгнаха към нейния апартамент. И докато вървяха, Хенли забеляза голяма, блестяща шнола в черната ѝ коса.

Разбра, че това е малко, художествено прикрито радио.

На следващата вечер Хенли отново излезе, разходи се по улиците, като се опитваше да заглуши вътрешното си недоволство. Бе прекарал прекрасна нощ, убеждаваше се той, нощ с нежни сенки, мека коса, която го галеше по лицето, и горещи сълзи, топлеци рамото му. И все пак...

Оставаше си тъжният факт, че момичето не беше негов тип, също както и първото. Не беше възможно просто да се съберат двама случайни непознати и да се очаква, че горещото и бързо преживяване ще се превърне в любов. Любовта си имаше собствени непреклонни правила.

Затова докато вървеше, у Хенли се зароди увереността, че тази нощ ще открие любовта. Защото луната висеше ниско над града и южният ветрец носеше приятния аромат на подправки и носталгия.

Той вървеше безцелно, тъй като радиото му мълчеше. Никаква команда не го бе завела в малкия парк на брега на реката и никакъв таен глас не го накара да се приближи към самотното момиче, застанало там.

Той се приближи, спря и загледа пейзажа. Вляво се простираше огромен мост и металната му конструкция изглеждаше като паяжина в тъмнината. Черните, бавни води на реката се плъзгаха под него и се вълнуваха леко. Един влекач изсвири и друг му отговори, виейки като призрак, изгубен в тъмнината.

Радиото не му подсказваше нищо.

— Приятна нощ — каза Хенли.

— Може би — отвърна момичето, без да се обърне. — А може и да не е.

— Красотата е пред вас — продължи Хенли. — Стига да искате да я видите.

— Колко странно говорите...

— Така ли? — Хенли пристъпи към нея. — Наистина ли е странно? Странно ли е, че съм тук? И че вие сте тук?

— Може би не — каза момичето и най-после се обърна и погледна Хенли.

Тя беше млада и красива. Бронзовата ѝ коса проблясваше на лунната светлина, а лицето ѝ се беше преобразило от настроението, атмосферата и меката, примамлива светлина.

Устните ѝ се разтвориха учудено.

И тогава Хенли разбра. Това приключение бе наистина съдбовно и случайно. Радиото не беше го насочило към това място, не беше му шепнало реплики и отговори. И като гледаше момичето, Хенли не можа да забележи малко транзисторно радио нито по дрехите, нито в косите ѝ.

Той бе срещнал своята любов без помощта на Нюйоркската служба за романтични преживявания! Най-после тъмните му и колебливи мечти се превръщаха в реалност.

Хенли разтвори ръце. С лека въздишка момичето се отпусна в прегръдката му. Целунаха се, а светлините на града примигваха зад тях и се смесваха със звездите в небето и грейналата луна. А сирените изпращаха мъчителните си стонове над тъмните води на реката.

Момичето задъхано отстъпи.

— Харесваш ли ме? — попита то.

— Да те харесвам! — възкликна Хенли. — Нека ти кажа, че...

— Толкова се радвам — прекъсна го тя. — Защото аз съм твоята безплатна първа любов, предоставена ти като мостра от „Великата фабрика за романтични приключения“ със седалище в Нюарк, Ню Джързи. Само нашата фирма предлага наистина случайни и съдбовни запознанства. Благодарение на нашите изследователи ние сме в състояние да се освободим от тези досадни апаратчета като транзисторните радиоприемници, които създават чувство на скованост, когато то не би трябвало да съществува. Ние сме щастливи, че можем да ви доставим удоволствие с нашата работа. Но не забравяйте. Това е само мостра. Едно докосване до възможностите, които може да ви предложи „Великата фабрика за романтични приключения“, разполагаща с дъщерни фирми по целия свят. В тази брошура, господине, ние сме описали няколко различни възможности. Може би

се интересувате от *нашето предложение за романтични преживявания в различни страни* или ако имате по-силно въображение, бихте предпочели пикантните *романтични приключения в средновековието*. Освен това предлагаме и обикновени градски...

Тя пъкна една ярко илюстрирана книжка в ръката на Хенли. Той я погледна, а после вдигна поглед към момичето. Пръстите му се разтвориха и книжката падна на земята.

— Господине, надявам се, че не сме ви обидили! — извика момичето. — Тези търговски аспекти на романтичните приключения са необходими, но траят съвсем кратко. После всичко става спонтанно и съдбовно. Вие получавате сметката си всеки месец в бял плик без фирмени знаци и...

Но Хенли ѝ беше обърнал гръб и тичаше към улицата. И докато тичаше, изтръгна малкото радио от ревера си и го хвърли в канала.

Всички по-нататъшни усилия на търговците спрямо Хенли бяха напразни. Той се обади по телефона на една своя леля, която веднага и с огромен ентузиазъм му уреди среща с дъщерята на една от най-добрите си приятелки. Те се запознаха в претъпкания с мебели дом на леля му и разговаряха откъслечно цели три часа за времето, за бизнес, за политика и приятели, които биха могли да им станат и общи. А блестящата от радост леля на Хенли тичаше напред-назад из ярко осветената стая и им сервираше кафе и домашен кекс.

Изглежда, че нещо в тази официална, анахронична среща трябва да бе невероятно приятно на двамата млади. Защото те започнаха да се срещат редовно и след тримесечно ухажване се ожениха.

Интересно е да се отбележи, че Хенли бе един от последните, успели да си намерят съпруга по стария, несигурен, отживял, случаен, непромишлен начин. И понеже фирмите веднага забелязаха възможностите на метода на Хенли, те пресметнаха ефекта от притеснението върху психиката на младите и дори обложиха с данък ролята на лелята в американския начин на ухажване.

И сега редовните и високо ценени услуги на фирмите включват осигуряването на любещи лели за младите мъже, на които те да се обаждат, снабдяването на същите лели със срамежливи и притеснителни млади момичета и създаването на съответстващи

условия под формата на светъл, претъпкан с мебели хол, неудобен диван и енергична възрастна дама, която да влиза и излиза на неопределени интервали от време и да поднася кафе и домашен кекс.

Казват, че привличането било почти непреодолимо.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.